

برای «توهین و فحاشی» چه مجازات هایی در نظر گرفته شده است؟

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، «آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون» است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع «توهین و فحاشی» را بررسی کنیم.

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، «آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون» است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع «توهین و فحاشی» را بررسی کنیم.

توهین و فحاشی و پیامدهای آن توهین و ناسزاگویی در قانون مجازات ایران درجات و سطوح مختلف و متفاوتی دارند و در شرع نیز یکی از صفات زشت و ناپسند مطرح شده است که در این گزارش به آن می‌پردازیم. در جامعه کنونی که آستانه تحمل مردم پایین آمده و به سرعت عصبانی می شوند، کوچک‌ترین کلمه‌ای که ممکن است مصداق توهین قلمداد شود و فرد با استناد به چنین ادعایی بخواهد اعاده حیثیت کند و فرد توهین‌کننده را مورد پیگرد قانونی و حقوقی قرار دهد.

البته از سوی دیگر در کشور ما به علت طولانی شدن روند رسیدگی به دعاوی و آشنایی اندک مردم با حق و حقوق قانونی خود این امر شاید چندان عملی نشود ولی در کشورهای دیگر در این خصوص قوانین سخت‌گیرانه‌ای وضع می‌شود که در واقع اگر کسی دیگری را مورد توهین یا فحاشی قرار دهد باید منتظر برخورد قاطع قانون باشد.

باین وجود در سال‌های اخیر با آگاهی بیشتر مردم نسبت به حقوق خود شاهد برخوردهای حقوقی‌تر نسبت به جرم توهین و فحاشی هستیم.

تعریف توهین
توهین در لغت به معنای خوار کردن، سبک داشتن، خواری و خفت آمده است. جرم توهین دارای اقسامی است: توهین ساده و توهین مشدد.

توهین ساده:
عبارت است از توهین و اهانتی که علیرغم دارا بودن وصف مجرمانه از هیچ کیفیت مشدده ای برخوردار نیست.

توهین مشدد به اعتبار مقام مخاطب:
قانون‌گذار در برخی موارد به اعتبار مقام و شخصیت طرف اهانت شده همچون توهین به مقام معظم رهبری و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی «ره»؛ کارکنان و مقامات دولتی، مقامات سیاسی خارجی و توهین به صاحبان حرفه‌ها و مشاغل خاص برای مرتکب مجازات بیشتری تعیین نموده است.

توهین و فحاشی از منظر قانون
مواد قانونی که به توهین و اهانت در قانون مجازات اسلامی می‌پردازند عبارت است از: هرکس به وسیله اوراق چاپی یا خطی یا به وسیله «ی» درج در روزنامه و جراید یا نطق در مجامع یا به هر وسیله «ی» دیگر به کسی امری را صریحاً نسبت دهد یا آن‌ها را منتشر نماید که مطابق قانون آن امر جرم محسوب می‌شود و نتواند صحت آن را ثابت نماید، جز در مواردی که موجب حد است، به یک ماه تا یک سال حبس و تا 74 ضربه شلاق یا یکی از آن‌ها، حسب مورد، محکوم خواهد شد.

تبصره: در مواردی که نشر آن امر اشاعه «ی» فحشا محسوب گردد، هرچند بتواند صحت اسناد را ثابت نماید، مرتکب، به مجازات مذکور خواهد شد.

هرکس به قصد اضرار به غیر یا تشویش اذهان عمومی یا مقامات رسمی یا مقامات رسمی به وسیله «ی» نامه یا شکوائیه یا مراسلات یا عرایض یا گزارش یا توزیع هرگونه اوراق چاپی یا خطی یا امضاء یا بدون امضاء اکاذیبی را اظهار نماید یا با همان مقاصد اعمالی را برخلاف حقیقت راسا یا به عنوان نقل «ی» قول به شخص حقیقی یا حقوقی یا مقامات رسمی، تصریحاً یا تلویحاً نسبت دهد، اعم از این «ی» که از طریق مزبور به نحوی از انحاء، ضرر مادی یا معنوی به غیر وارد شود یا نه علاوه بر اعاده «ی» حیثیت، در صورت امکان، باید به حبس از دو ماه تا دو سال و یا شلاق تا 74 ضربه محکوم شود.

هرکس عالماً به قصد متهم نمودن دیگری آلات و ادوات جرم یا اشیایی را که یافت شدن آن در تصرف یک نفر موجب اتهام او می‌گردد، بدون اطلاع آن شخص در منزل یا محل کسب یا جیب یا اشیایی که متعلق به اوست بگذارد یا مخفی کند یا به نحوی متعلق به او قلمداد نماید و در اثر این عمل شخص مزبور تعقیب گردد، پس از صدور قرار

منع تعقیب و یا اعلام برائت قطعی آن شخص مرتکب از حبس از شش ماه تا سه سال و یا تا 74 ضربه شلاق محکوم می‌شود. مرتکب بانظم یا نثر یا به صورت کتبی یا شفاهی کسی را هجو کند یا هجویه را منتشر نماید به حبس از یک تا شش ماه محکوم می‌شود. مرتکب جرم توهین یک جرم عمدی است و ارتکاب غیرعمدی آن در حقوق جزا شناخته شده نیست یعنی مرتکب عمد در ارتکاب رفتار موهن نسبت به دیگری را داشته باشد درواقع این مطالب به دو مورد اشاره می‌کند:

1. مرتکب در ارتکاب عمل خود عامد باشد یعنی در حالت خواب و هیپنوتیزم و مستی نباشد و کلاً بدون اراده مرتکب صورت نگیرد.
2. مرتکب از موهن بودن رفتار خود اطلاع داشته باشد، برای مثال برخی تفاوت‌های فرهنگی یا زبانی باعث عدم اطلاع وی نباشد.

توهین و فحاشی از منظر شرع
توهین و ناسزاگویی در کشور اسلامی و عملی زشت و ناپسند است؛ حتی اگر فرد متهم یا حتی مجرم و محکوم باشد و پیامبر اکرم (ص) در این رابطه فرموده و اند که خداوند بهشت را بر افراد فحاش و بدزبان و کم‌حیایی که نسبت به حرف زدن خود بی‌مبالات هستند حرام کرده است. به خصوص اینکه اغلب نسبت‌هایی که در کلمات فحش بر زبان افراد جاری می‌شود نسبت دروغ و تهمت است. قرآن کریم در تفسیح بدگویی می‌فرماید: خداوند دوست ندارد کسی با سخنان خود، بدی‌های (دیگران) را اظهار کند مگر آن‌ها که مورد ستم واقع شده باشد. چراکه خداوند نیز ستارالعیوب است و پسندیده نمی‌دارد که انسان‌ها پرده‌ری کنند و عیوب مردم را فاش سازند و آبروی یکدیگر را ببرند. با فحاشی و توهین و بردن آبروی یکدیگر، همکاری میان افراد مشکل می‌شود، بنابراین به خاطر استحکام پیوندهای اجتماعی و هم به خاطر رعایت جهات انسانی، لازم است افراد از پرده‌ری و توهین به یکدیگر به شدت اجتناب نمایند.

ازاین‌رو هیچ‌کس اجازه ندارد به محض اختلاف و ناراحتی با دیگران، به آنان توهین کند و یا عیب‌های آنان را فاش نماید بلکه باید سعی کند معایب آن‌ها را با محبت برطرف کرده و چه بسا آنان را هدایت کند. مخصوصاً درباره اقوام و آشنایان که سال‌ها نیز می‌خواهیم با آنان مراودات خانوادگی و اجتماعی داشته باشیم. همیشه باید توجه داشته باشیم بدزبانی اثرات ناپسند و طولانی‌مدت بر فرد باقی می‌گذارد و جبران آن ضروری به نظر می‌رسد.

مجازات توهین به افراد
جرم توهین و فحاشی در ماده ۶۰۸ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۵ پیش‌بینی شده است که مقرر می‌دارد: «توهین به افراد از قبیل فحاشی و استعمال الفاظ رکیک، چنانچه موجب حد قذف نباشد، به مجازات شلاق تا ۷۴ ضربه یا پنجاه هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی خواهد بود»؛ برخی بر این باورند که توهین به کسانی که فوت شده‌اند نیز مشمول ماده ۶۰۸ می‌شود و برخی معتقدند واژه «افراد» در ماده فوق به انسان‌ها اشاره دارد و در نتیجه توهین به مردگان تنها در صورتی می‌تواند مشمول ماده مذکور قرار گیرد که عرفاً توهین به بازماندگان تلقی شود و درواقع آنان بزه دیده محسوب می‌شوند. این موضع در تبصره ۲ ماده ۲۰ از قانون مطبوعات مصوب سال ۱۳۶۴ نیز پذیرفته شده است که به موجب آن «هرگاه انتشار مطالب مذکور در ماده فوق راجع به شخص متوفی بوده ولی عرفاً هتاکی به بازماندگان وی به حساب می‌آید هر یک از ورثه قانونی می‌تواند از نظر جزایی یا حقوقی طبق ماده و تبصره فوق اقامه دعوی نماید»؛

تنها گفتن فحاشی که متضمن نسبت ناموسی ناروا باشد، قذف نیست. قانون می‌گوید چنانچه افرادی نزد مراجع قضایی به عنوان شاهد زنا یا لواط دیگران حاضر شوند، اما شهادت آن‌ها مستند به مشاهده نباشد یا تعدادشان به حدنصاب لازم برای شهادت نرسد، عمل آن‌ها نیز قذف و مستوجب مجازات 80 ضربه شلاق خواهد بود. نکته پایانی آن‌هاست که قذف محدود به گفتن فحش ناموسی نیست، نوشتن آن یا درج الکترونیک (نظیر انتشار در اینترنت یا ارسال ایمیل) نیز طبق قانون جدید مجازات اسلامی جرم انگاشته شده است.

مدارک موردنیاز برای شکایت توهین:
مدارک شناسایی از قبیل شناسنامه و کارت ملی
ارائه مدارک و مستندات لازم در خصوص اثبات توهین و یا رفع اتهام و معرفی شهود عنداللزوم